

πηρεάση κανένα, ούτε καὶ νὰ μᾶς πείσῃ περὶ τῆς ἀνωτερότητός των, τὴν ὁποίαν ἀνωτερότητα κατὰ κανόνα πρέπει νὰ ἔχουν οἱ πνευματικοὶ ἄνθρωποι.

Ἄλλὰ συνεχίζεται ἡ «δημοτικὴ παρὰδοσις» καὶ αὐτὸ εἶναι ἀρκετόν. Τὸ λυπρὸν μόνον εἶναι πὺ δὲν ὑπάρχει πλέον ἀρχηγός. Ἄλλὰ καὶ αὐτὸ θὰ διορθωθῇ.

Ἄς σκεφθῶν καλὰ καὶ ἄς τὸ πάρουν ἀπὸ τοῦ ἑαυτοῦ. Καταλληλότερος νὰ ἀναπληρώσῃ τὴν ἑλλειψιν αὐτὴν δὲν εἶναι κανεὶς ἄλλος παρὰ ὁ ἐκ Χαλκίδος ἐκφορτωτὴς Γιάννης Σκαρίμπας. Τί γυρεύουν ἄλλον καλλίτερον; Τὸν ἀναγνωρίζει καὶ ὁ Ξενοπόουλος, τὸν ἐβράβευσε καὶ ὁ Καρθαῖος. Ἄς σπεύσουν νὰ τὸν ἐγκολπωθοῦν διότι ἀργότερα ἴσως νὰ μὴ δέχεται καὶ θὰ χαθῇ ἀδίκως τόσος γλωσσικὸς θησαυρός.

E. Z.

ΘΡΑΚΙΚΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ

Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔδιδε ζωὴν εἰς τὴν Παιδεστον καὶ ἐξαιρετικὴν ἐμπορικὴν κίνησιν ἦτο καὶ ἡ ἀμαξίτη ὁδὸς ἡ ἐνώνουσα αὐτὴν μετὰ τῶν Μαλγαρῶν καὶ τῆς Κεσάνης, λεγομένη παρὰ τῶν χωρικῶν «σοῦσα».

Τὴν Παιδεστον πολλὰκις ἐπλήξεν ἡ χολέρα. Ἰδοὺ δὲ πῶς περιγράφει ὁ κ. Ἀθηνόδωρος Ζ. Θεοδώρου τὴν κατὰ τὸν Νοέμβριον τοῦ 1910 ἐνσκήψασαν θανατηφόρον ἀσθένειαν:

«Τρεῖς φορὰς ἐνέσκηψεν ἡ χολέρα εἰς τὴν Παιδεστον. Τὰς δύο πρώτας δὲν τὰς ἐνθυμοῦμαι οὔτε ἐγὼ οὔτε ἡ μητέρα μου. Ἡ τρίτη μᾶς προσέβαλε εἰς τὰ 1910 περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Νοεμβρίου.

Τὸ πρῶτον κρούσμα καὶ τὸ πρῶτον θῦμα ὑπῆρξε κάποιος συνταγματάρχης τοῦ Τουρκικοῦ πεζικοῦ Νεδὴμ βέης, πελάτης τοῦ ξενοδοχείου Κωνσταντίνου Λαγοῦ ἐπὶ τῆς παραλίας καὶ παραπλευρῶς τοῦ Τελωνείου μας. Ὁ θάνατος αὐτοῦ ἐπροξένησε τὸν πρῶτον πανικὸν εἰς τὴν Παιδεστον. Μόλις ἐξεδηλώθη ἡ ἀσθένεια ἐνάλεσαν τὸν ἱατρὸν τοῦ Φρουραρχείου ὅστις διαπιστώσας τὸ νόσημα, ἀνέφερε τοῦτο εἰς τὴν Δημαρχίαν. Ἦτο δὲ δημαρχιακὸς ἱατρός ὁ ἀείμνηστος Βασίλειος Νεράντζης, ὁ ὁποῖος διαπιστώσας καὶ αὐτὸς τὸ νόσημα, διέταξε, συμφωνοῦντος καὶ τοῦ ἱατροῦ τοῦ Φρουραρχείου, τὴν ἀπομόνωσιν (καραντίνα) τοῦ Ξενοδοχείου.

Τὴν νύκτα τῆς τρίτης Νοεμβρίου ὁ ρηθεὶς ἀσθενὴς συνταγματάρχης ὑπέκνυπεν εἰς τὸ μοιραῖον. Αὐτὴ ὁπλήξεν ἡ πρώτη αἰτία τοῦ πανικοῦ ποὺ κατέλαβε ὅλον τὸν περίρι τοῦ Τε-

λωνείου ἐμπορικὸν κόσμον. (Ἀγορὰ περὶ τοῦ Τελωνείου ἦτο ἡ λεγομένη «Σκάλα», ὅπου ἦσαν καὶ τὰ μεγαλότερα ἐμπορικά).

Τὴν ἐπομένην ἔσπειλεν ἡ δημαρχία ἐν ἐκ τῶν κάρων τῆς καθαριότητος, πλήρης κόψεως ἀσβέστιον διὰ τοῦ ὁποῖου μετέφερον πρὸς ταφὴν τὸ πτώμα τοῦ δυστυχικοῦ συνταγματάρχου.

Αὐτὸ ἦτο τὸ πρῶτον θῦμα.

Τὴν ἐπομένην ἐμάθσαμεν ὅτι εἰς τὴν ἐβραϊκὴν συνοικίαν ἀπεβίωσαν δέκα άτομα. Τὴν ἰδίαν ἡμέραν ἀπεβίωσεν ὁ Θανατοῦχος Γραμματίδης, δημαρχιακὸς κλητὴρ καὶ ἀριστερὸς ψάλτης τῆς Παναγίας Πεφανερωμένης. Τὴν 7ην Νοεμβρίου ὁ Γεώργιος Μιχαηλίδης, ἐκ τῶν καλλίστων τῆς Παιδεστοῦ ἐμπόρων, προσβληθεὶς ἀπὸ χολέραν ἀπεβίωσε καὶ αὐτὸς ὡς καὶ τινες ἄλλοι ἐξ ὧν τῶν διαβιούντων τὴν Παιδεστον ἐθνῶν.

Τὸ μεγαλότερον ὅμως ρεκόρ εἰς θανάτους ἐσημείωσεν ἡ 10η Νοεμβρίου κατὰ τὴν ὁποίαν ἐθρηνήσαμεν 42 νεκροὺς ἐξ ὧν τῶν θρησκευμάτων.

Τὴν ἐπομένην ὁλος ὁ πληθυσμὸς ὅπου φύγει φύγει. Πανικὸς μέγας. Πρῶτος ὁ συγχωρημένος ὁ μπαμπάς μου, ὁ Σταῦρος Παπαλαδάς, ὁ Στρατὴς ὁ Τουφεκτοῦς, ὁ Φώτιος Ματθαῖος ἐνοικίασαν βοϊδάμαξα καὶ ἐτράβηξάν διὰ τὸ Σχολάριον (ιδιαιτέραν μᾶς πατοῖδα) διὰ νὰ σωθοῦν.

Πρὸς τὸ ἐσπέρας τὸ καραβάνιον ἐφθάσεν εἰς ἀπόστασιν ἐνὸς χιλιόμετρον ἀπὸ τοῦ Σχολαρίου καὶ ἀκριβῶς εἰς τὴν τοποθεσίαν «Κοιρόνια» καὶ τὸ κεραμοποιεῖον Καραμπαλάση. Ἐκεῖ ἐξῆλθον εἰς προὔπαντήσιν μας

οὕτως εἶπεῖν οἱ πρόκριτοι τοῦ Σχολαρίου μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν τότε ἱατρὸν τῆς κοινότητός των νῦν δὲ ἐν Θεσσαλονίκῃ διαμένοντα κ. Ἐλευθέριον Ἀγγελῆν, ἐκ Σηλυβρίας.

Ἐκεῖ ἀρχίσαιμε τὰ «καλῶς ὠρίσατε», «καλῶς σὰς βρήκαμε», «τί κάμτε;» «καλᾶστε;» ὅλοι συγγενεῖς, ὅλοι πατριῶται. Ἡμεῖς ἐν τῷ μεταξύ ἀνοίξαμε τίς καλαθοῦνες καὶ προσφέραμε κονιάκ βέρο Καμπᾶ, ποὺ εἶχαμε ἀφθόνο ὡς ἀντιχολερικό· καὶ ἐφόσον τὰ μπουκάλια εἶχαν κονιάκ, οἱ χωριῖται ἐπινον μαζί μας χωρὶς νὰ φοβοῦνται τὸ μόλυσμα τῆς χολέρας. Μόλις ὅμως τὸ κονιάκ ἐτελείωσε καὶ δὲν ἔμεινε ἄλλο γιὰ νὰ πιοῦν, ἀποτραβήχτηκαν καὶ ἄφηκαν μόνον τὸν ἱατρὸν κ. Ἀγγελῆν νὰ μᾶς εἰπῇ ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται νὰ εἰσελθούμε εἰς τὸ χωριό, ἀλλὰ θὰ διανυκτερεύσουμε στὸ κεραμιδαριὸ τοῦ Καραμπάλαση καὶ ἐκεῖ νὰ ἐκτίσωμεν ἐνδεκά ἡμερῶν καραντίνα. Πέρασαμε ὅπως εἰμπορούσαμε τὴν νύχτα μας στὸ κεραμιδαριό. Φάγαμε ὅ,τι πρόχειρον εἶχαμε. Ἀλλὰ δὲν μᾶς εὐχαρίστούσε, διότι ἦταν ἡ 14η Νοεμβρίου, ἀποκριά, δηλαδὴ Σαραντάμερο.

Εὐτυχῶς ὅμως μερικοὶ Σιμιτλιῶται ἀγωνιάται τυχαίως διερχόμενοι ἐκ τοῦ τόπου τοῦ μαρτυρίου μας, μεταβάλλει εἰς τὸ χωριὸν τῶν, τὴν αὐτὴν νύχτα εἰδοποίησαν μερικοὺς φίλους μας κεχαγιάδες καὶ μπακάληδες, οἱ ὅποιοι ἀγγαρεύσαντες ὅλα σχεδὸν τὰ ἄλογα τοῦ Σιμιτλή, ἦλθαν καὶ μᾶς παρέλαβαν πρὸς δόξαν καὶ αἰσχος τῶν σχολαρχιωτῶν, ποὺ ἐφόσον τοὺς κερνούσαμε κονιάκ δὲν ἐφοβοῦντο τὸ μόλυσμα τῆς χολέρας καὶ μόλις ἔτελείωσε τὸ κονιάκ μᾶς ἐπέβαλαν τοὺς ὄρους των».

ΕΝΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Μὲ τὴν εὐρεσιν εἰς τὸν Βόσπορον σκελετῶν γυναικῶν ἔλαμψε πάλιν ἡ ἱστορικὴ καὶ γεωγραφικὴ ἄγνοια τοῦ Ἑλληνικοῦ τύπου. Τὸ τί ἐγράφη ἀπὸ μίαν πτωῖν ἡφημερίδα, εἶναι ἀπερίγραπτον. Ἀναφερόμεν μόνον ἀπλῶς, ἐὰν δηλαδὴ δὲν εἶναι ὑποχρεωτικὸν νὰ πιστεύωμεν εἰς ὅλα ὅσα γράφουν αἱ τουρκικαὶ ἡφημερίδες, ὅτι οἱ γυ-

ναικεῖοι σκελετοὶ δὲν εἶναι θύματα τοῦ Χαμήτ, διότι ἐξ ὅλων τῶν σουλτάνων ὁ ἀσχοληθεὶς ὀλιγώτερον μὲ τὰς γυναῖκας ἦτο ὁ Χαμήτ. Ἀλλὰ ἡ ἐν λόγῳ ἡφημερίς (ἡ πρωτὴν δηλαδὴ) οὔτε ὀλίγον οὔτε πολὺ ὀνομάζει τὸν Βόσπορον καὶ Χρυσοῦν Κέρας. Ἐνῷ Χρυσοῦν Κέρας εἶναι ὁ Κεράτιος κόλπος, ὁ ὁποῖος γειτονεῖ μὲν μὲ τὸν Βόσπορον, ἀλλὰ δὲν εἶναι Βόσπορος καὶ ἐὰν οἱ σκελετοὶ εὐρέθησαν εἰς τὸν Βόσπορον δὲν εἰμποροῦν ταῦτοχρόνως νὰ εὐρέθησαν καὶ εἰς τὸ Χρυσοῦν Κέρας.

Δὲν πρέπει βεβαίως νὰ εἴμεθα καὶ πολὺ ἀπαιτητικοὶ ἀπὸ τὸν ἡμερήσιον τύπον, ἀλλ' ὅμως ὑπάρχουν καὶ μερικαὶ ἡφημερίδες μὲ ἀξιώσεις καὶ μὲ ἀρίστην οἰκονομικὴν κατάστασιν, ὅπως εἶναι τὸ «Ἐθνος», ποὺ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ συγχέουν τόσον πρόσφατα γεγονότα καὶ νὰ γράφουν ἀνακριβείας ἱστορίας. Ἐπὶ παραδείγματι μὲ τὸν θάνατον τοῦ Κεμάλ Ἀτατούρκ τὸ «Ἐθνος» πληροφορεῖ τοὺς ἀνυπόπτους ἀναγνώστας του ὅτι «ὁ Κεμάλ ὠργάνωσε στρατιωτικὰς δυνάμεις διὰ τὴν προβολὴν ἀντιστάσεως κατὰ τῶν ἀποφάσεων τοῦ Μούδρου». Τὸ Κεμάλικὸν κίνημα δὲν ἐπήγαγεν ἀπὸ τὰς ἀποφάσεις τοῦ Μούδρου, αἱ ὁποῖαι ἐλήφθησαν τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1918, ἀλλὰ προέκυψε τῇ συστάσει καὶ τῇ χρηματοδοτήσει τοῦ μετὰ ἐπὶ περὶπου μῆνας, μετὰ τὴν ἀνακωχὴν τοῦ Μούδρου, πρωθυπουργοῦ τῆς Τουρκίας Νταμάτ Φερῆτ πασᾶ, ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ παραστήσῃ τοῦτο ὡς ἐξέγερσιν τοῦ λαοῦ τῆς Ἀνατολῆς καὶ νὰ τὸ ἐπισημώσῃ ὡς φόβητρον κατὰ τὰς διαπραγματεύσεις τῆς εἰρήνης. Ἀλλ' ὁ σκοπὸς αὐτὸς ἀπέτυχε καὶ ὑπεγράφη ἡ συνθήκη τῶν Σεβρών.

Ὁ Νταμάτ Φερῆτ πασᾶς ἀνεκάλεσε τὸν Κεμάλ. Αὐτὸς ὅμως δὲν ὑπέκρινε καὶ ἐσυνέχισε τὸν ἀγῶνα διὰ τὴν ἀναθεώρησιν τῆς συνθήκης τῶν Σεβρών. Τὰ μετέπειτα εἶναι γνωστά. Μᾶλλον ἂς ὑποθέσωμεν ὅτι εἶναι γνωστά.

ΕΛΕΥΘΕΡΑΙ ΓΝΩΜΑΙ

Ποιηταὶ εἶναι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ ζῶα ἀκόμη.

μέ μαθηματικὴν ἀκρίβειαν. Σκοπὸς τοῦ ἦτο νὰ τρομάξῃ μόνον τὴν Μαναγουσιά, πρᾶγμα ποὺ τὸ ἐπέτυχεν εἰς τὴν ἐντέλειαν.

Ἀργότερα ἡ Μαναγουσιά παντρεύθηκε τὸν Ζερμπελὴν, εἰς τὴν ἐμπορίαν της δὲ

προστέθη καὶ ἓνα ἐλαφρὸν τρεπούλιασμα τῶν χειρῶν, ποὺ διετηρήθη εἰς ὅλην τὴν ζωὴν καὶ ποὺ τὸ ἀπέκτινσε τὴν φοβερὰν ἐκείνην νύκτα τῆς ἐπιδρομῆς τοῦ Γατσούλα.

E. Z.

ΘΡΑΚΙΚΑ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ

Ἄλλη σπουδαιότατη πόλις εἰς τὴν παραλίαν τῆς Θράκης τὴν ἐποχὴν αὐτὴν (1900—1922) ἦτο ἡ Ραιδεστός, λεγομένη παρὰ τῶν τούρκων Τεκέρνταν καὶ παρὰ τῶν κατοίκων, τῶν πλησίων εἰς αὐτὴν χωρίων, Κάστρο.

Αὕτη παλαιότατη πόλις οὖσα, ἀνεδείχθη εἰς ἐμπορικὸν λιμένα καὶ διέπρεψε περισσότερο πρὸ τοῦ 19ου αἰῶνος, ἥτοι πρὸ τῆς ἐφευρέσεως τῆς ἀτμομηχανῆς καὶ τῆς κατασκευῆς τῶν σιδηροδρόμων. Διότι, ὥς διηγοῦντο οἱ γεροντότεροι θράκες, ἐλλείψει σιδηροδρομικῆς γραμμῆς, τὸ ἐμπόριον καὶ αὐτῆς ἔτι τῆς Φιλιππουπόλεως διεξήγετο διὰ τοῦ λιμένος τῆς Ραιδεστοῦ. Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν κατασκευὴν τῶν σιδηροδρόμων εἰς τὴν Θράκην, ἡ Ραιδεστός μολοντί ἡδίκηθη, καθόσον δὲν συνεδέθη μετὰ σιδηροδρομικὴν γραμμὴν καὶ ὁ πλησιέστερος σταθμός, τοῦ Μουρατλή, ἀπεῖχεν ἀπ' αὐτῆς περὶ τὰς τέσσαρας ὥρας, καὶ παρέμεινεν οὕτως εἰπεῖν εἰς τὸ περιθώριον, ἀπετέλεσε σπουδαιότατον ἐμπορικὸν κέντρον κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν. Ὀλόκληρον δὲ τὸ ἐμπόριον, τῶν τε δημητριακῶν, ἀποικιακῶν καὶ καπνῶν κατεῖχον ἀποκλειστικῶς οἱ ἑλληνες, ἰδρύσαντες μεγάλους ἐμπορικὸν οἴκους, τοὺς ὁποίους ἐπεξείτειναν εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ εἰς ἄλλα εὐρωπαϊκὰ κέντρα. Ὀλόκληρος δὲ ἡ ἐμπορικὴ παραλιακὴ συνοικία, ἡ ὀνομαζομένη «Σκάλα», κατεῖχτο ἀπὸ ἐμπόρους ἑλλήνας, ἐκ τῶν ὁποίων ὀνομαστότεροι ἦσαν οἱ ἀδελφοὶ Μαργαριτῶφ, ὁ Πολύβιος Ἀλεξιάδης, οἱ ἀδελφοὶ Ἀχταρίδαι, ὁ ἐκ Μιτυλήνης Μαμάκος, ὁ ὁποῖος διεξήγαγε τὴν ἐποχὴν αὐτὴν εἰς Ραιδεστὸν μεγάλον ἐμπόριον ἐλαίων, ἐλαιῶν καὶ σαπῶνων, ὁ Θεοδωρίδης, ὅστις εἶχε μεγάλην φήμην, λεγόμενος παρὰ τῶν τούρκων καὶ τῶν χωρικῶν ἑλλήνων Ἀτσικ-μπάς, διότι ἦτο σχεδὸν πάντοτε

ἀσκεπής, καὶ ὁ ὁποῖος ὥργανωσε καὶ συνάλλαγματικὸν ἐμπόριον ἰδρύσας πρὸς τοῦτο καὶ Τράπεζαν. Ὁ Θεοδωρίδης ὑπῆρξε καὶ εὐεργέτης τῶν ἐκπαιδευτηρίων Ραιδεστοῦ, ἀνοικοδομήσας τὸ κτίριον ἔνθα ἐστεγάζεται τὸ Παρθεναγωγεῖον.

Ὀνομαστοὶ δὲ ἦσαν εἰς Ραιδεστὸν καὶ εἰς τὴν περιφέρειαν οἱ ἀλευρόμυλοι τοῦ Μιμήκου, οἱ ὁποῖοι παρεσκεύαζον 400 σάκκους ἀλεύρων κατὰ τὸ εἰκοσιτετράωρον.

Τὴν ἐποχὴν αὐτὴν ἤκμαζεν εἰς Ραιδεστὸν καὶ ὁ Ἀθηνόδωρος, μέγας γαιοκτημὼν, ἔχων εἰς τρώγων ἀπόστασιν ἐκ Ραιδεστοῦ, πρὸς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν τοῦ Μουρατλή, μεγάλην ἑπαυλιν (τσιφλίκι) ἀποτελούμενην ἐξ 120 χιλιάδων στρεμμάτων. Κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ θερισμοῦ ἀπησχόλει 120 θερισταί, ὀρακτοῦδες λεγομένους τουρκιστί. Ἐξετιμᾶτο δὲ πολὺ καὶ ἐσέβετο καὶ παρὰ τῶν τούρκων γαιοκτημόνων. Ἐλεγον δὲ οἱ χωρικοί, ὅταν ὁ Ἀθηνόδωρος ἐξωρίσθη διὰ πολιτικοὺς λόγους κατὰ τὸ 1915 εἰς Θεσσαλονίκην, ἔφυγε χωρὶς νὰ ἔχη μαζί του χρήματα καὶ εἰς τοῦρκος γαιοκτημὼν ἐκ τῆς περιφερείας φίλος του, πληροφορηθεὶς τοῦτο, ἐξῆλθε καὶ τὸν συνήντησεν εἰς τινὰ σιδηροδρομικὸν σταθμὸν καὶ τοῦ ἐνεχείρισεν ἑκατὸν λίρας. Ἡ διάδοσις αὐτῇ ἀδιάφορον ἔαν ἀληθεύῃ ἢ ὄχι, εἶναι μία ἀπόδειξις τῆς ἐκτιμήσεως ποὺ εἶχαν οἱ τούρκοι γαιοκτημόνες εἰς τὸν Ἀθηνόδωρον, καὶ δικαίως ἐθεωρεῖτο παρ' αὐτῶν ὡς πρόεδρος τῶν. Ἦτο δὲ λίαν ἰδιορρυθμὸς εἰς τοὺς τρόπους καὶ ἡθέλεν ἡ ἐργασία τοῦ θερισμοῦ νὰ ἀρχίζῃ καὶ νὰ τελειώῃ πομπωδῶς καὶ πανηγυρικῶς, ἀμείβων πλουσιοπαρόχως τοὺς θερισταίς καὶ κανονίζων οὕτω τὸ «χάκι», ἥτοι τὴν ἀμοιβὴν τῶν θεριστῶν, ἀναγνωρίζομένη αὐτῇ καὶ παρὰ πάν-

των τῶν τσιφλικιούχων τῆς περιφερείας.

Εἰς Ραιδεστόν ὑπῆρχον καὶ πολλοὶ ἀρμένιοι, οἱ ὁποῖοι ἡσχολοῦντο εἰς τὴν βυρσοδεψίαν, τὸ ὑφασματεμπόριον, τὴν σιδηρουργίαν καὶ τὴν γεωργίαν.

Ἐβραῖοι ὑπῆρχον ὀλιγώτεροι, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ διεκρίνοντο διὰ τὴν ζωηράν των ἐμπορικὴν κίνησιν.

Τὸ τουρκικὸν στοιχεῖον, μολονότι πολυάριθμον, ἰσάριθμον μὲ τὸ ἑλληνικόν, δὲν ἐσημείωνε ζωηράν ἐκδήλωσιν τῆς κοινωνικῆς του ζωῆς. Ἐκτὸς τῶν ἀξιωματικῶν, τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων καὶ τῶν γαιοκτημόνων (μπεηδων), οἱ λοιποὶ τοῦρκοι, μέχρι τοῦ 1914, ἦσαν ἀμαξηλάται, μικροεπαγγελματίαι, ἀγχοφόροι καὶ λεμβοῦχοι. Ἐφημίζετο δὲ ἡ Ραιδεστός διὰ τὸ πλῆθος τῶν λέμβων της. Ὁ λιμὴν της ἦτο κατὰμεστος λέμβων καὶ μακρόθεν ἐκίνει τὴν προσοχήν καὶ τὴν περιέργειαν τῶν ταξιδιωτῶν. Ὑπῆρχε δὲ καὶ παροιμιώδης φράσις, τὴν ὁποίαν ἔλεγαν οἱ ἀγωνιάται πρὸς τοὺς υἱοὺς των καὶ γενικῶς πρὸς τοὺς ἀνηλίκους:

«Ὅταν δὲ θᾶξ* τὸ Ρ'δοστὸ βάρες, τότε θὰ παντρευτῆς καὶ σύ.»

Ἀηλαδὴ οὐδέποτε, διότι ὁ ὄγκος τῶν λέμβων ἦτο τόσο ἐπιβλητικὸς, ὥστε οὐδέποτε ὑπῆρχε ἐλλείψις γὰ ἐκλείψῃ.

Εἰς Ραιδεστόν ὑπῆρχε τὴν ἐποχὴν αὐτὴν καὶ εὐρωπαϊκὴ παροιμία, γνωστοτέρα δὲ οἰκογένεια εἰς τοὺς Ἕλληνας τῆς Θράκης ἦτο ἡ τοῦ Ἀσλὰν Πετράκη, ἀποτελουμένη ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν πολλῶν υἱῶν του, οἵτινες διενήργουν διάφορα ἐμπόρια καὶ εἰδικώτερον τὸ ἐμπόριον τῶν οἴνων, ἀποστέλλοντες αὐτοὺς εἰς διάφορα εὐρωπαϊκὰ κέντρα.

Ἀξιοσημείωτον δὲ εἶναι ὅτι κατὰ τὸν 18ον αἰῶνα δὲν ὑπῆρχον εὐρωπαῖοι ἐγκατεστημένοι εἰς Ραιδεστόν, διότι οὔτε ἐκκλησία καθολικὴ ὑπῆρχε οὔτε κοιμητήριον καθολικῶν, διὸ οἱ θανόντες ἐκεῖ οὕγγροι μεγιστᾶνες, οἱ ὁποῖοι κατέφυγον εἰς Ραιδεστόν εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ 18ου αἰῶνος, ἐτάφησαν εἰς τὸν ναὸν τῆς Παναγίας τῆς Ρευματοκρατορίσης.

Κατὰ τὸ 1904 ἀπεφασίσθη παρὰ τῆς Αὐστρίας ἡ μεταφορὰ εἰς Οὕγγα-

ρίαν τῶν λειψάνων αὐτῶν, διὸ καὶ ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει αὐστρουγγρικὴ πρεσβεία ἀπηύθυνε τὴν ἐξῆς ἀνακοίνωσιν πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον:

Ἀνακοίνωσις τῆς Αὐστρουγγρικῆς Πρεσβείας (*Ἀρ. Πρ. 2050)

Διὰ Βασιλικῆς Διατάγματος διαβιβασθέντος πρὸς τὸν Πρόεδρον τοῦ ὑπουργικοῦ Συμβουλίου τῆς Οὐγγαρίας ὑπὸ χρονολογίαν 18 Ἀπριλίου ἐ.ε. ἡ Καίσαροβασιλικὴ Πρεσβεία διετάχθη νὰ ζητήσῃ τὴν ἀδειαν τῶν ἀρμοδίων ἀρχῶν πρὸς μεταφορὰν εἰς Οὕγγαρίαν τῶν λειψάνων τοῦ Φραγκίσκου Ράκοτσκυ Β' καὶ τῶν Οὐγγρῶν μεγιστάνων, οἵτινες συνώδευσαν αὐτὸν εἰς Τουρκίαν, κατὰ τὸ ἔτος 1720.

Τρία τῶν προσώπων τούτων, ἦτοι: ὁ κόμης Νικόλαος Βερτσέννι, ὁ κόμης Ἀντώνιος Ἑστερχάζυ καὶ ὁ Νικόλαος Δε-Σεβρίν εἰσι τεθαμμένοι ἐντὸς τοῦ ναοῦ τῆς Παναγίας Πνευματοκρατίσης*) ἐν Ραιδεστῷ, οἱ δὲ τάφοι αὐτῶν εἰσι κεκαλυμμένοι δι' ἐπιτυμβίων (πλακῶν, αἵτινες ἀποτελοῦσι μέρος λιθοστρώσεως τοῦ ναοῦ.

Ἡ Καίσαροβασιλικὴ Πρεσβεία πεποιθυῖα εἰς τὴν πρὸς τὸ ἔθνικόν τουτο ἔργον τῆς Οὐγγαρίας συμπάθειαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, προάγει νὰ ἀπευθυνθῇ Αὐτῷ καὶ παρακαλέσῃ ὅπως εὐαρεστούμενον διαβιβάσῃ τὰς ἀναγκαῖας συστάσεις πρὸς τὰς Ἐκκλησιαστικὰς ἀρχὰς Ραιδεστοῦ νὰ αὐταὶ ἐπιτρέψωσι τὴν ἐκταφὴν καὶ τὴν μεταφορὰν τῶν ὁσίων τῶν εἰρημένων μετὰ τῶν λαγνάνων καὶ τῶν ἐπιταφίων πλακῶν.

Ἡ Καίσαροβασιλικὴ Πρεσβεία προτίθηται ὅτι εἰδικὸς ἀπεσταλμένος τῆς Βασιλικῆς Οὐγγρικῆς Κυβερνήσεως, ὁ κ. Δε-Θάλοτου, τμηματάρχης ἐν τῷ κοινῷ ὑπουργείῳ τῶν Οἰκονομικῶν ἀφικνεῖται ὁσονούπω εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐντολὴν ἔχων νὰ ἐνεργήσῃ τὰ δέοντα ἐπιτοπίως.

Ἐν Κων/πόλει τῇ 5 Δεκεμβρίου 1904

Σημειώσεις: Οἱ εἰρημένοι τρεῖς οὕγγροι μεγιστᾶνες ἐτάφησαν ἐν τῷ ναῷ τῆς Παναγίας, ἐλλείψει τότε ναοῦ καὶ νεκροταφείου τῶν Καθολικῶν.

Αἱ χρονολογίαι τῆς ἀποβιώσεως αὐτῶν εἰσιν αἱ ἐπόμεναι: Ὁ Στρατάρχης κόμης Νικόλαος Βερτσέννι ἀπεβίωσε τῇ 29 Νοεμβρίου 1725. Ὁ Στρατάρχης κόμης Ἀντώνιος Ἑστερχάζυ ἀπεβίωσε τῇ 10 Αὐγούστου 1722. Ὁ Νικόλαος Δε-Σεβρίν ἀπεβίωσε τῇ 7 Ὀκτωβρίου 1735.

(*Ἐπεταί συνέχεια)

*) Εἰς τρία συνεχῆ ἔγγραφα του τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ὀνομάζει τὸν ναὸν «Παναγίας Πνευματοκρατίσης», ἐνῶ «Ρευματοκρατορίση» ἦτο γνωστὴ ἡ ἐκκλησία ἐκ τῆς θαυματουργοῦ αὐτῆς εἰκόνης, ἥτις κατέπνιξε κατὰ τοὺς παλαιούς χρόνους, εἰς παρακείμενον ρεῦμα, τοὺς βαρβάρους καὶ ἐμπαίους ἐπιδρομὴν αὐτῶν κατὰ τῆς πόλεως.